

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:

"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

במפרשים

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858 ד.ג. שדה-גת * טל': 08-8616173 * פקס: 08-8616174

שנת תשע"ז

פרשת קרח

א. קדושת לוי . פירש רש"י (טו, א) נתקנא על נשיאותו של
פרק טז פסוק א': אליצפן בן עוזיאל. לכאורה אינו

מובן למה לא חלק תיכף אחר שמינה
משה רבינו ע"ה את אליצפן. אמנם קודם
גזירת מרגלים היו ראויים ישראל ליכנס
מיד לארץ ישראל, אם כן סבר קרח
שגדולת אליצפן לא יהיה רק זמן מועט,
דהא בזמן מועט יכנסו לארץ ישראל, מה
שאיך כן אחר גזירת מרגלים, וראה שיגזור
שיהיו מ"ם שנה במדבר, אז קינא
שאליצפן יהיה נשיא מ"ם שנה ז':

אלות

1. מה בדיוק היא אלתו fe פרשנו?
2. מהי תפלתו אלתו?
3. האם תפלתו אכן היננית ותפסת?
4. היש אצו אחר?

* * *

ב. אור החיים.

פרק טז פסוק כד':

כה) וינקם משה וילך וגו'. צריך לדעת טעם
אמרו וינקם, ואם להודיע שהיה
יושב מה יצא לנו מהודעה זו, אכן ירצה על
דרך אמרו (משלי ט"ז) לפני שבר גאון (שם ט"ז)
ולפני כבוד ענוה, ואמרו ז"ל (שמו"ר פמ"ה)
השפילתי הגבהתי, והוא מאמר הפתוב וינקם
משה קימה היתה לו בטה שהלך לדתן
ולאביהם האנשים הרשעים אשר הרפוהו ולא
רצו לבוא אצלו והשפיל עצמו הוא והלך
אצלם עליהם נאמר לפני שבר גאון, ועל משה
ולפני כבוד ענוה:

אלות

1. לכאורה מה קושי יש באלף כאן?
2. איך פרשנו אמין "קימה" לו כאן?
3. מה אצונו אלמוד מכך?

* * *

קרח

ג. כלי יקר.

פרק טז' פסוק לד':

ואולי תלו זה במה ששמעו "אנכי" ו"לא יהיה לך" מפי הגבורה, אם כן רוצה ה' שכל ישראל ישמעו הכל מפי הגבורה; ומה שמשה מגיד להם עוד, לאו כל כמיניה לתן מקום לדבריו אשר לא שמעו גם המה. ולדעתי שזה פונת רש"י, שפרש: "כי כל העדה כלם קדשים", לא אתם לבדכם שמעתם "אנכי" ו"לא יהיה לך", רצו בזה, מאחר שגם כל העדה שמעו שתי מצות אלו, לו חפץ ה' במצות יותר מאלו - כעת למה לא השמיענו כזאת? אלא ודאי שמלבכם אתם בודים הכל. ולפי שחלקו על התורה, אמרו בהתודותם: משה אמת ותורתו אמת.

[לד' נסו לקלם. מקולם' מבעי ליה למימר. ועוד, להיכן נסו? ואנה מפניו יתברך יברחו? והנה רז"ל אמרו, שקרח ועדתו אומרים תמיד: 'משה אמת ותורתו אמת והם בדאים' (כבא בתרא עד.). ואותו קול התחיל לבצבץ מיד אחר הבליעה, ולאותו קול היוצא ממקום הבליעה נסו כל ישראל, לשמע מה ידברו, כי סברו: מסתמא הם מתודים על חטאם, ורצו לידע מה היה עקר חטאם, כדי שידעו להשמר ממנו, שלא יעבר גם עליהם כוס זה, וזה שאמר: "כי אמרו פן תבלענו הארץ". ומדקאמרו: 'משה אמת ותורתו אמת', שמע מינה שפפרו גם בתורתו.

מסקנה

1. שתי קוויות שונות מצפה כרש"י, מה הן ומה ההבדל ביניהן?
2. מה תשובת כרש"י?
3. מה מוסיף כרש"י ללמוד מן הנאמר באמרא?
4. איך צנין שתי הדיברות הראשונות מתרגם לכאן?
5. מהי הוכחתו מן הנאמר צ"י רש"י כאן?

ד. כלי יקר.

פרק יז' פסוק

נמשך ממה שחלק על נבואתו של משה, 'לא שלחך ה', ומזה המין היה צרעת של מרים, שאמרה: "הרק אף במשה דבר ה' הלא גם בנני דבר" (לעיל יב.ב). וכן אמר קרח: "כי כל העדה כלם קדשים", לא אתם לבדכם שמעתם בהר סיני "אנכי" ו"לא יהיה לך". אבל צרעת ירו של משה, מה שיכות יש לו למחלקתו של קרח?

[ה' ו"לא יהיה כקרח וכעדתו וגו'. פרש רש"י, שלא ילקה בצרעת, כמו שלקה משה בצרעת בידו (סנהדרין קי.). ומלת "לו" שב אל החולק על הבהנה. וכאן הבן שואל: מה ענין צרעת של משה אל החולק על הבהנה? ויותר היה נכון אם היה מביא לראיה צרעת של מרים, שהיה מעין מחלקתו של קרח, פי מחלקתו על הבהנה

מסקנה

1. קרא את רש"י מה בצטט לומר כאן רש"י?
2. מהי טענתו של כרש"י כאן דברי רש"י?
3. מה צנין מריט דומה יותר אצל רש"י למה?
4. היש לך תשובה לקויו זה?

ה. באור יש"ר.

פרק יז' פסוקים יג', יד', טו', יז', יח', כ':

2: ותעלר המגפה; ומזה נחודע לכל ישראל שהוא משרת ה' באמת, כי בראותם שעלר את המשמית ובאותו מקום שהיה עומד, שם נעלרה המגפה, הכירו כי הפלא ה' חסיד לו, וכי הוא מוכן לעמוד לשרת לפניו יתברך: (יד) מלבד המתים על דבר קרח. שגם הם מתו במגפה, גם סבת ענשם היה שזה, כי היו מכחישים בקדושת אהרן והכהנים, ולכן יודיע הכתוב שעם היותם שוים בכל אלה, לא נכנסו במספר הזה: (טו) וישב אהרן. דבק עם הפרשה הבאה, וביאורו, וכאשר שב אהרן אל משה אחרי אשר נעלר במגפה, אז דבר השם אל משה: (יז) דבר אל בני ישראל.

שיתנו לך מטה לבית אב, ואתה תקחם מאלהם: מטה לבית אב. ומנאלר שנת יקחו מטה מכל בית אב שיהיה, רק מאת כל נשיאם לבית אבותם: **שנים עשר מטות**. ובכללם גם מטה לוי, כי בפסוק הסמוך לא הוליא את שבט לוי מכללם אלא לזוות על כתיבת שם אהרן, אבל לזוי לקיחת המטה לבית לוי ככלל צמה שאמר כאן שנים עשר מטות, ושמענו מזה שלא נחשב יוסף רק לשבט אחד: **איש את שמו**. כלומר שם הנשיא ולא שם ראש השבט, כגון ראובן שמעון וכו': (יה) **ואת שם אהרן**. עשה את אהרן נשיא לשבט לוי, והולרך לפרש כי מטה אחד וכו', לומר אעפ"י שחלקתים לשתי משפחות, כהונה לבד ולזוי לבד, מ"מ שבט אחד הוא ונשיא אחד להם: (ב) **האיש אשר אבחר בו**. ולא אמר השבט אשר אבחר בו, כי הקפיד על בחירת אהרן לכהונה גדולה, וכשיתן מופת שנבחר הוא לכ"ג שוב אין צורך להוכיח שנבחר כל שבט לעבוד לשרת, כי לכבוד אהרן ראוי שיתקצו הלזים לשרת, ואין לבכורות עוד תרעומת כשיראו שנבחר אהרן אעפ"י שאינו בכור: **והשבת**. אשתיק מעלי:

אלות:

1. מה לואד פרשנו מן הנאמר בפסוק י"א, ולמה זה חשוב כל כך?
2. מה חידשו בארו את פסוק י"ד?
3. פרשנו לואד מן הנאמר כאן כי שפט יוסף ה'ינו אחד, כנ"ל שפט לזוי ה'ינו אחד, למה זה חשוב לז?
4. למה דברית חשובית לואד פרשנו בארו את פסוק כ', מה הט?

* * *

1. הרמב"ם מונ"י יד חזקה.

פרק כג' פסוקים כא', כג':

כ"ג, כ"א

"לא הביט און ביעקב"

"הביט" נאמרת על ההבטה בעין על הדבר, והושאלה להפנית המחשבה ובואה להתבונן בדבר כדי להשיגו (כי אין האון נראה בעין).

מ"נ א', ד'

*

כ"ג, כ"ג

"כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל"

ודברים אלו (אוב וידעוני וכו') כולם דברי שקר וכזב הם, שהטעו בהם עובדי כוכבים הקדמונים לגויי הארצות כדי שינהו אחריהם, ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחוכמים להמשך בהבלים אלו, ולא להעלות על לב שיש תועלת בהם.

עכו"ם י"א, ט"ז

אלות:

1. מה קושי מצא פרשנו בפסוק כא'?
2. מה מצנהו?
3. איך פרשנו מנאק כי ישראל לא צריכים לנהות אחרי דברי הפל?
4. מה פירוש: "חכמים מחוכמים"?